

Верховний
Суд

НАЦІОНАЛЬНА ШКОЛА СУДДІВ УКРАЇНИ

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН
підготовки суддів для підтримання кваліфікації на 2022 рік
(14-18 листопада 2022 року)

ПРЕЮДИЦІЙНІСТЬ СУДОВОГО РІШЕННЯ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ: МІЖ ПРИНЦИПАМИ ПРАВОВОЇ ВИЗНАЧЕНОСТІ ТА ОБОВ'ЯЗКОВОСТІ З'ЯСУВАННЯ ВСІХ ОБСТАВИН СПРАВИ

Ян БЕРНАЗЮК,

суддя Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду,
доктор юридичних наук, професор

Поняття преюдиційність (преюдиціальність) судового рішення безпосередньо пов'язана з конституційними нормами про:

обов'язковість судового рішення (частина друга статті 129)

авторитет і неупередженість правосуддя (частина третя статті 34)

Поняття преюдиційність (преюдиціальність) судового рішення безпосередньо пов'язана з такими складовими верховенства права як:

- ✓ принцип правової визначеності
- ✓ принцип легітимних очікувань
- ✓ принцип процесуальної економії
- ✓ принцип заборони зловживати процесуальними правами

Конкурує з конституційними принципами:

- ✓ незалежності суду (частина перша статті 129 Конституції України)
- ✓ змагальності сторін та свободи в наданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості (пункт 3 частини другої статті 129 Конституції України)

Загальноприйнято вважати, що **преюдиційність** (лат. praejudicialis або praejudicium – те, що стосується попереднього судового рішення) –

це можливість прийняття судом як беззаперечними обставин (юридичних фактів), що були встановленні іншим судом в іншій справі.

У пунктах 60, 63 Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Ющенко та інші проти України» (заяви №№ 73990/01, 7364/02, 15185/02 і 11117/05) констатовано: «... право на справедливий судовий розгляд, яке передбачене пунктом 1 статті 6 Конвенції та розтлумачене в контексті принципів верховенства права та юридичної визначеності, містить вимогу непіддання сумніву рішення суду, коли він остаточно вирішив питання (див. рішення у справі «Брумареску проти Румунії» (Brumarescu v. Romania) [GC], № 28342/95, п. 61)»; за відсутності будь-яких ознак того, що в іншому судовому провадженні мали місце якісь вади, Суд вважає, що нове вирішення тих самих питань може звести нанівець завершене раніше провадження, а це несумісно з принципом юридичної визначеності.

Відповідно до частини другої статті 13 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» обов'язковість урахування (преюдиційність) судових рішень для інших судів визначається законом.

Згідно з частиною четвертою статті 78 КАС обставини, встановлені рішенням суду у господарській, цивільній **або адміністративній справі**, що набрало законної сили, не доказуються при розгляді іншої справи, у якій беруть участь ті самі особи або особа, стосовно якої встановлено ці обставини, якщо інше не встановлено законом.

Запитання:

1. Що таке адміністративна справа?
2. Ризики: рішення набрало законної сили але відкрито касаційне провадження
3. Достатньо участі однієї особи (учасника справи)?
4. Що означає «інше встановлене законом»?

Згідно з частиною другою статті 50 КАС у разі розгляду справи без повідомлення третьої особи про розгляд справи обставини справи, встановлені судовим рішенням, не мають юридичних наслідків при розгляді позову, пред`явленого стороною, яка брала участь у цій справі, до цієї третьої особи або позову, пред`явленого цією третьою особою до такої сторони.

Запитання:

1. *Мова йде про судове рішення, яке ухвалено в порушення положень КАС?*
2. *Це спеціальна норма стосовно положень статті 78 КАС?*

Частиною п'ятою статті 78 КАС передбачено, що обставини, встановлені стосовно певної особи рішенням суду у господарській, цивільній або адміністративній справі, що набрало законної сили, можуть бути у загальному порядку спростовані **особою, яка не брала участі у справі**, в якій такі обставини були встановлені.

Запитання:

1. *Не можна заперечувати (спростовувати) особою, яка брала участь, але для неї ці обставини мали другорядне значення або вони встановлені судом апеляційної інстанції?*
2. *Можна заперечувати (спростовувати), якщо обставини встановлені щодо іншої особи?*

Відповідно до частини шостої статті 78 КАС вирок суду в кримінальному провадженні, ухвала про закриття кримінального провадження і звільнення особи від кримінальної відповідальності **або постанова суду у справі про адміністративне правопорушення**, які набрали законної сили, є обов'язковими для адміністративного суду, що розглядає **справу про правові наслідки дій чи бездіяльності особи**, стосовно якої ухвалений вирок, ухвала або постанова суду, **лише в питанні, чи мали місце ці дії (бездіяльність) та чи вчинені вони цією особою.**

Запитання:

1. Преюдиція, встановлена відповідно до КПК та КУпАП, стосується лише особи, яка була звинувачена, та лише у наступній справі про наслідки дій чи бездіяльності, які оцінювалися за нормами КПК та КУпАП?
2. Чи узгоджується ця норма із положеннями частини першої стаття 61 Конституції України: ніхто не може бути двічі притягнений до юридичної відповідальності одного виду за одне й те саме правопорушення.

Частиною сьомою цієї статті передбачено, що **правова оцінка, надана судом певному факту** при розгляді іншої справи, не є обов'язковою для суду.

Запитання:

1. *Встановлені обставини – це не правова оцінка, надана судом певним фактам?*
2. *Встановлення відповідно до КПК та КУпАП таких обставин як «чи мали місце ці дії (бездіяльність) та чи вчинені вони цією особою» – це не правова оцінка, надана судом певним фактам?*

Аналогічні до зазначених положень статті 78 КАС норми закріплені у частинах 4-7 статті 82 ЦПК та частинах 4-7 статті 75 ГПК

Відповідно до статті 90 КАС:

1. Суд оцінює докази, які є у справі, за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на їх безпосередньому, всебічному, повному та об'єктивному дослідженні.
2. Жодні докази не мають для суду наперед встановленої сили.
3. Суд оцінює належність, допустимість, достовірність кожного доказу окремо, а також достатність і взаємний зв'язок доказів у їх сукупності.
4. Суд надає оцінку як зібраним у справі доказам в цілому, так і кожному доказу (групі однотипних доказів), що міститься у справі, мотивує відхилення або врахування кожного доказу (групи доказів).

Запитання:

1. Чи є стаття 78 КАС спеціальною відносно статті 90 КАС?

Згідно з позицією, що міститься у

постанові Верховного Суду від 02 листопада 2022 року у справі № 140/6115/21

Преюдиційність відрізняється від поняття **передсудність**, яке означає можливість ініціювати особою вирішення спору в суді лише після отримання судового рішення в іншій, нап'язаній справі, якщо того вимагає процесуальний закон.

Преюдиційність також відрізняється від обов'язковості правових висновків (позицій) Верховного Суду, які мають **прецедентний характер** та стосуються тлумачення законодавства, що здійснює Суд під час касаційного перегляду справи (відповідно до частин п'ятої та шостої статті 13 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» висновки щодо застосування норм права, викладені у постановах Верховного Суду, є обов'язковими для всіх суб'єктів владних повноважень, які застосовують у своїй діяльності нормативно-правовий акт, що містить відповідну норму права; висновки щодо застосування норм права, викладені у постановах Верховного Суду, враховуються іншими судами при застосуванні таких норм права).

На відміну від прецедентного характеру правових висновків (позицій) Верховного Суду, **преюдиція** може зберігатися у разі зміни законодавства, так і зміни судової практики.

Преюдиціальність дає певний привілей стороні у справі не доказувати знову вже встановлені судом обставини (юридичні факти).

Разом з тим, інша сторона повинна мати можливість заперечувати такі **преюдиційні** обставини (юридичні факти) з посиланням на належні та допустимі докази, а суд зобов'язаний навести мотиви відхилення або визнання цих заперечень.

Суд, відхиляючи ці заперечення, повинен мотивувати, що існують встановлені іншим судом обставини (юридичні факти) **преюдиційного** характеру і вони, дійсно, не є «правовою оцінкою, наданою судом певній обставині (юридичному факту)».

Згідно з правовим висновком, що міститься у

постанові Верховного Суду від 18 квітня 2018 року у справі № 753/11000/14-ц

преюдиціально встановлені факти не підлягають доказуванню, оскільки їх істинність вже встановлено у рішенні і немає необхідності встановлювати їх знову, тобто піддавати сумніву стабільність судового акта, який набрав законної сили.

Суть **преюдиції** полягає в неприпустимості повторного розгляду судом одного й того ж питання між тими ж сторонами.

У випадку **преюдиціального** установлення певних обставин особам, які беруть участь у справі (за умови, що вони брали участь у справі при винесенні преюдиціального рішення), не доводиться витратити час на збирання, витребування і подання доказів, а суду - на їх дослідження і оцінку.

Преюдиціальне значення мають лише рішення зі справи, в якій беруть участь ті самі особи або особа, щодо якої встановлено ці обставини.

Преюдицію утворюють виключно лише ті обставини, які безпосередньо досліджувалися і встановлювалися судом, що знайшло відображення в мотивувальній частині судового акта.

Велика Палата Верховного Суду вже звертала увагу, що **преюдиціальне** значення у справі надається обставинам, встановленим судовими рішеннями, а не правовій оцінці таких обставин, здійсненій іншим судом. **Преюдицію** утворюють виключно ті обставини, які безпосередньо досліджувались і встановлювались судом, що знайшло своє відображення у мотивувальній частині судового рішення. Преюдиціальні факти відрізняються від оцінки іншим судом обставин справи. Такі висновки сформульовані в пункті 32

постанови Великої Палати Верховного Суду від 03 липня 2018 року у справі
№ 917/1345/17

У постанові Великої Палати Верховного Суду від 14 листопада 2018 року у справі № 2-1383/2010

зазначено, що апеляційний суд не врахував, що у цивільному процесі діє правило, за яким обставини, встановлені рішенням суду в господарській, цивільній або адміністративній справі, що набрало законної сили, не доказуються при розгляді іншої справи, у якій беруть участь ті самі особи або особа, щодо якої встановлено ці обставини, якщо інше не встановлено законом (частина третя статті 61 ЦПК у редакції, що діяла до 15 грудня 2017 року; частина четверта статті 82 ЦПК у редакції від 03 жовтня 2017 року).

Проте апеляційний суд не надав правової оцінки зазначеному рішенню Господарського суду Харківської області від 10 листопада 2015 року, ухваленому у справі № 922/5761/14, не з'ясував питання про те, які обставини встановлені цим рішенням та чи підлягають вони доказуванню у справі, що розглядається, що призвело до неповноти встановлення фактичних обставин, які мають значення для правильного вирішення справи.

Одна з гарантій забезпечення обов'язковості урахування (**преюдиційності**) судового рішення, передбачено у пункті 3 частини першої статті 236 КАС, згідно з якою суд зупиняє провадження у справі в разі об'єктивної неможливості розгляду цієї справи до вирішення іншої справи, що розглядається в порядку конституційного провадження, адміністративного, цивільного, господарського чи кримінального судочинства, - до набрання законної сили судовим рішенням в іншій справі; суд не може посилатися на об'єктивну неможливість розгляду справи у випадку, коли зібрані докази дозволяють встановити та оцінити обставини (факти), які є предметом судового розгляду.

Згідно з правовим висновком, що міститься у

постанові Верховного Суду від 5 липня 2021 року у справі № 160/9902/19,

об`єктивна неможливість розгляду справи до вирішення іншої справи полягає у тому, що рішенням суду в цій первісній справі будуть встановлені обставини, які впливають на збирання та оцінку доказів у пов'язаній справі та матимуть **преюдиційне** значення.

Важливо також, що у разі скасування рішення, яке встановлює **преюдицію**, виникають підстави для перегляду за нововиявленими обставинами усіх тих рішень, які цю преюдицію використали.

Відповідно до частини другої статті 361 КАС підставою для перегляду судового рішення за нововиявленими обставинами є, зокрема, скасування судового рішення, яке стало підставою для ухвалення судового рішення, яке підлягає перегляду.

Верховний Суд у постановах від 14 травня 2019 року у справі №826/14797/15
та від 21 жовтня 2019 року у справі №1316/954/2012

дійшов висновку, що до нововиявлених обставин належать факти об'єктивної дійсності, на яких ґрунтуються вимоги і заперечення сторін, а також інші факти, які мають значення для правильного розв'язання спору. Необхідними та загальними ознаками нововиявлених обставин є: існування цих обставин під час розгляду та вирішення справи і ухвалення судового рішення, про перегляд якого подається заява; на час розгляду справи ці обставини об'єктивно не могли бути відомі ні заявникові, ні суду; істотність цих обставин для розгляду справи (тобто коли врахування цих обставин судом мало б наслідком прийняття іншого судового рішення, ніж те, яке було прийняте).

Нововиявлені обставини відрізняються від нових обставин, обставин, що змінилися, та нових доказів за часовими ознаками, предметом доказування та істотністю впливу на судові рішення. Нова обставина, що з`явилася або змінилася після розгляду справи, не є підставою для перегляду справ. Не вважаються нововиявленими нові обставини, які виявлені після ухвалення судом рішення, а також зміна правової позиції суду в інших подібних справах. Не можуть вважатися нововиявленими ті обставини, що встановлюються на підставі доказів, які не були своєчасно подані сторонами чи іншими особами, які беруть участь у справі. Обставини, що виникли чи змінилися після ухвалення судом рішення, а також обставини, на які посилався учасник судового процесу у своїх поясненнях, касаційній скарзі, або які могли бути встановлені в разі виконання судом вимог процесуального закону, теж не можуть визнаватися нововиявленими.

Крім того, у

постанові від 30 липня 2020 року у справі № 814/1130/15 Верховний Суд

звернув увагу на те, що при вирішенні питання про наявність підстав для перегляду судового рішення за нововиявленими обставинами, передбачених пунктом 3 частини другої статті 361 КАС, дослідженню підлягає те, чи скасоване судове рішення в іншій справі було покладено в основу рішення, про перегляд якого подано заяву, тобто чи мало таке судове рішення **преюдиційне** значення і суттєво впливало на результат розгляду справи, про перегляд судового рішення у якій подано заяву.

Так, Верховний Суд у постанові від 21 червня 2018 року у справі №810/5724/13-а

зазначив, що нововиявленою обставиною, на яку посилався заявник є постанова Вищого адміністративний суду України від 11 вересня 2014 року у справі № 826/13937/13-а, якою змінено ухвалу Окружного адміністративного суду м. Києва від 24 вересня 2013 року та ухвалу Київського апеляційного адміністративного суду від 03 грудня 2013 року у справі № 826/13937/13-а та визнано протиправними дії Інспекції державного архітектурно-будівельного контролю у місті Києві по проведенню позапланової перевірки нежитлового будинку; визнано протиправним та скасовано припис Інспекції державного архітектурно-будівельного контролю у місті Києві про усунення порушення вимог законодавства у сфері містобудівної діяльності, будівельних норм, державних стандартів і правил від 7 серпня 2013 року.

Постанова Верховного Суду від 21 червня 2018 року у справі №810/5724/13-а

Враховуючи положення статті 361 КАС, що були підставою для ухвалення судом апеляційної інстанції оскаржуваного рішення від 17 лютого 2015 року, колегія суддів Верховного Суду погодилася із висновком суду апеляційної інстанції, що зазначена обставина є підставою для перегляду постанови Київського апеляційного адміністративного суду від 05 червня 2014 року за нововиявленими обставинами, оскільки із наданих позивачем документів встановлено, що постанова про накладення штрафу за правопорушення у сфері містобудівної діяльності № 437/13 складена на підставі матеріалів справи про правопорушення у сфері містобудівної діяльності, а саме акта перевірки від 7 серпня 2013 року, протоколу про адміністративне правопорушення у сфері містобудівної діяльності від 26 вересня 2013 року та припису від 07 серпня 2013 року, який було скасовано постановою Вищого адміністративний суду України від 11 вересня 2014 року.

Особливістю **преюдиційності** в адміністративному судочинстві є те, що воно безпосередньо конкурує з принципом офіційності.

Згідно з правовим висновком (позицією)

Верховного Суду, сформованим у постанові від 20 квітня 2021 року у справі № 817/1269/17

преюдиція під час встановлення та перевірки обставин справи не має абсолютного характеру, оскільки відповідно до статті 2 КАС однією із засад адміністративного судочинства є офіційне з'ясування всіх обставин у справі.

Згідно з імперативними положеннями частини четвертої статті 9 КАС, дотримуючись принципів змагальності та диспозитивності, суд вживає визначені законом заходи, необхідні для з'ясування всіх обставин у справі, у тому числі, щодо виявлення та витребування доказів з власної ініціативи.

Принцип офіційного з`ясування всіх обставин у справі полягає насамперед у активній ролі суду при розгляді справи; в адміністративному процесі, на відміну від суто змагального процесу, де суд оперує, в першу чергу, тим, на що посилаються сторони, мають бути повністю встановлені обставин справи, щоб суд ухвалив справедливе та об`єктивне рішення; принцип офіційності, зокрема, виявляється у тому, що суд визначає обставини, які необхідно встановити для вирішення спору, а також з`ясовує якими доказами сторони можуть обґрунтовувати свої доводи чи заперечення щодо цих обставин; у разі необхідності суд повинен запропонувати особам, які беруть участь у справі, доповнити чи пояснити певні обставини, а також надати суду додаткові докази.

Преюдиційно встановлені обставини не підлягають доказуванню. Звільнення від доказування з підстав установлення **преюдиційних** обставин в іншому судовому рішенні, передбачене частиною четвертою статті 78 КАС, варто розуміти так, що учасники адміністративного процесу не зобов'язані повторно доказувати ті обставини, які були встановлені чинним судовим рішенням в іншій адміністративній, цивільній або господарській справі, якщо в цій справі брали участь особи, щодо яких відповідні обставини встановлені або особа, стосовно якої встановлено ці обставини, якщо інше не визначено законом.

Тобто, за змістом частини четвертої статті 78 КАС учасники адміністративного процесу звільнені від надання доказів на підтвердження обставин, які встановлені судом при розгляді іншої адміністративної, цивільної чи господарської справи.

Натомість такі учасники мають право посилатися на зміст судового рішення у відповідних справах, що набрало законної сили, у якому відповідні обставини зазначені як установлені.

Для спростування **преюдиційних** обставин учасник адміністративного процесу, який ці обставини заперечує, повинен подати суду належні та допустимі докази.

Ці докази повинні бути оцінені судом, що розглядає справу, у загальному порядку за правилами статті 90 КАС.

Якщо суд дійде висновку про те, що обставини у справі, що розглядається, є інакшими, ніж установлені під час розгляду іншої адміністративної, цивільної чи господарської справи, то справу належить вирішити відповідно до тих обставин, які встановлені безпосередньо судом, який розглядає справу.

Преюдиційні обставини - це обставини, встановлені рішенням суду, що набрало законної сили. **Преюдиційність** ґрунтується на правовій властивості законної сили судового рішення і визначається його суб`єктивними і об`єктивними межами, за якими сторони та інші особи, які брали участь у справі, а також їх правонаступники не можуть знову оспорювати в іншому процесі встановлені судовим рішенням у такій справі правовідносини.

Преюдиційні обставини не потребують доказування, якщо одночасно виконуються такі умови:

1. ці обставини встановлені судовим рішенням лише у господарській, цивільній або адміністративній справі

2. ці обставини оцінені судом саме як обставина (юридичний факт) преюдиційного характеру та не є правовою оцінкою, наданою судом певній обставині (юридичному факту)

Преюдиційні обставини не потребують доказування, якщо одночасно виконуються такі умови:

3. ці обставини містяться у мотивувальній частині рішення та відповідають вимогам пункту першого частини четвертої статті 246 КАС, згідно з яким у мотивувальній частині рішення, серед іншого, зазначаються обставини, встановлені судом, та зміст спірних правовідносин, з посиланням на докази, на підставі яких встановлені відповідні обставини

4. судове рішення набрало законної сили

5. у справі беруть участь ті самі особи або особа, стосовно якої встановлено ці обставини (наприклад, особа може посилатися на преюдиційні факти, що містяться в судовому рішенні, ухваленому відповідно до глава 6 ЦПК «Розгляд судом справ про встановлення фактів, що мають юридичне значення»)

Аналогічні підходи застосовані Верховним Судом у постановах від 17 квітня 2018 року у справі №822/1468/17, від 24 квітня 2018 року у справі №825/705/17, від 28 квітня 2018 року у справі № 825/705/17, від 14 серпня 2018 року у справі №823/1097/17, від 18 жовтня 2018 року у справі №2а-6859/10/1570, від 22 січня 2019 року у справі №816/1481/17, від 6 березня 2019 року у справі № 813/4924/13-а, від 14 травня 2019 року у справі №824/234/16-а, від 10 липня 2019 року у справі №826/6063/18, від 18 липня 2019 року у справі №464/2262/17, від 15 серпня 2019 року у справі №823/782/16, від 21 серпня 2019 року у справі №465/5960/14-а, від 6 вересня 2019 року у справі №804/10237/13-а, від 15 листопада 2019 року у справі № 826/198/16, від 15 листопада 2019 року у справі №463/3704/15-а, від 21 листопада 2019 року у справі №344/8720/16-а, від 29 листопада 2019 року у справі №826/6222/15, від 29 листопада 2019 року у справі №826/6222/15, від 13 серпня 2020 року у справі № 344/9283/16-а, від 10 вересня 2020 року у справі № 591/245/17, від 12 жовтня 2020 року у справі № 814/435/18, від 27 листопада 2020 року у справі № 440/525/19, від 20 квітня 2021 року у справі №817/1269/17, від 31 травня 2021 року у справі № 826/1581/18 та від 30 вересня 2021 року у справі №826/7424/17.

Згідно з частиною четвертою статті 78 КАС обставини, встановлені рішенням суду у господарській, цивільній **або адміністративній справі**, що набрало законної сили, не доказуються при розгляді іншої справи, у якій беруть участь ті самі особи або особа, стосовно якої встановлено ці обставини, якщо інше не встановлено законом.

Згідно з пунктом 1 частини першої статті 20 КАС місцевим загальним судам як адміністративним судам підсудні адміністративні справи з приводу рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень у справах про притягнення до адміністративної відповідальності.

Відповідно до пункту 3 частини другої цієї ж статті юрисдикція адміністративних судів не поширюється на справи про накладення адміністративних стягнень, крім випадків, визначених цим Кодексом.

КАС використовує такі терміни:

1. Адміністративна справа (адміністративне провадження)

2. Справа про адміністративне правопорушення

3. Справа про притягнення до адміністративної відповідальності

Випадки, передбачені пунктом 3 частини першої статті 20 КАС:

1

стаття 149 КАС – суд може постановити ухвалу про стягнення з відповідної особи штрафу у випадках зловживання процесуальними правами,

2

стаття 198 КАС – питання про притягнення учасника справи або іншої особи, присутньої в залі судового засідання, до відповідальності за прояв неповаги до суду вирішується судом негайно після вчинення правопорушення,

3

стаття 382 КАС – за наслідками розгляду звіту суб'єкта владних повноважень про виконання рішення суду або в разі неподання такого звіту суддя своєю ухвалою може накласти на керівника суб'єкта владних повноважень, відповідального за виконання рішення, штраф).

Статтею 286 КАС передбачені особливості провадження у справах з приводу рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень щодо притягнення до адміністративної відповідальності

Така справа вирішується місцевими загальними судами як адміністративними судами протягом десяти днів з дня відкриття провадження у справі.

Позовну заяву у такій справі може бути подано протягом десяти днів з дня ухвалення відповідного рішення (постанови), а щодо рішень (постанов) по справі про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, у тому числі зафіксовані в автоматичному режимі, - протягом десяти днів з дня вручення такого рішення (постанови).

За наслідками розгляду такої справи місцевий загальний суд як адміністративний має право:

1) залишити рішення суб'єкта владних повноважень без змін, а позовну заяву без задоволення

2) скасувати рішення суб'єкта владних повноважень і надіслати справу на новий розгляд до компетентного органу (посадової особи)

3) скасувати рішення суб'єкта владних повноважень і закрити справу про адміністративне правопорушення

4) змінити захід стягнення в межах, передбачених нормативним актом про відповідальність за адміністративне правопорушення, з тим, однак, щоб стягнення не було посилено

Апеляційна скарга може бути подана протягом десяти днів з дня його проголошення та розглядається судом апеляційної інстанції у десятиденний строк після закінчення строку апеляційного оскарження з повідомленням учасників справи.

При цьому, якщо за наслідками апеляційного перегляду суд апеляційної інстанції змінює захід стягнення в межах, передбачених нормативним актом про відповідальність за адміністративне правопорушення, таке стягнення не може бути посилено.

Статтею 272 КАС передбачено особливості розгляду справ, визначених, зокрема, статтею 286 цього Кодексу:

1. судові рішення набирають законної сили після закінчення строку апеляційного оскарження, а у разі їх апеляційного оскарження - з моменту проголошення судового рішення суду апеляційної інстанції

2. суд апеляційної інстанції за наслідками апеляційного перегляду не може повертати справу на новий розгляд

3. судові рішення суду апеляційної інстанції за наслідками апеляційного перегляду справ набирають законної сили з моменту проголошення і не можуть бути оскаржені

Відповідно до пункту 3 частини першої статті 236 КАС суд зупиняє провадження у справі в разі об'єктивної неможливості розгляду цієї справи до вирішення іншої справи, що розглядається в порядку конституційного провадження, **адміністративного, цивільного, господарського чи кримінального судочинства**, - до набрання законної сили судовим рішенням в іншій справі; суд не може посилатися на об'єктивну неможливість розгляду справи у випадку, коли зібрані докази дозволяють встановити та оцінити обставини (факти), які є предметом судового розгляду.

Використані джерела

1. Берназюк Ян. Конституційні гарантії виконання судового рішення в адміністративному процесі // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О.Дідоренка. – 2020, № 4 (92), С. 200-215. <https://journal.lduvs.lg.ua/index.php/journal/article/view/1194/1081>
2. Берназюк Ян. Конституційні гарантії реалізації в Україні принципу обов'язковості судового рішення (на прикладі вирішення публічно-правових спорів) <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/zmi/1048627>
3. Берназюк Ян. Процесуальні засоби забезпечення реалізації конституційної гарантії обов'язковості судового рішення в адміністративному судочинстві <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/zmi/924855/>
4. Берназюк Ян. Легітимні очікування (reasonable expectations) як складова принципу юридичної визначеності у вітчизняній та європейській судовій практиці // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О.Дідоренка. – 2021, № 2 (94), С. 13-28 <https://journal.lduvs.lg.ua/index.php/journal/article/view/1359/1236>
5. Берназюк Ян. Принцип легітимних очікувань (legitimate expectations): поняття та зміст // Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління expert: Paradigm of law and public administration № 3 (15) – червень 2021 – С. 147-162. https://maup.com.ua/assets/files/expert/15/ekspert_3_15_2021.pdf

Використані джерела

6. Берназюк Ян. Принцип процесуальної економії як складова ефективності адміністративного судочинства // Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління expert: Paradigm of law and public administration № 3 (21) – червень 2022 – С. 133-142. <https://maup.com.ua/assets/files/expert/21/10.pdf>
7. Берназюк Я.О. Поняття та особливості принципу неприпустимості зловживання процесуальними правами в адміністративному судочинстві Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2021. – Серія Право. – Випуск 66. – С. 135-141
https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2021/10/NVUzhNU_66.pdf
8. Берназюк Ян. Поняття зловживання процесуальними правами в адміністративному судочинстві та його вплив на довіру до судової гілки влади // Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління expert: Paradigm of law and public administration № 5 (17) – жовтень 2021 – С. 23-39.
<https://maup.com.ua/assets/files/expert/17/2.pdf>
9. Берназюк Ян. The types of abuse of procedural rights in administrative judicature: practice of the Supreme court and the European court of human rights (Види зловживання процесуальними правами в адміністративному судочинстві: практика Верховного суду та Європейського суду з прав людини // Visegrad Journal on Human Rights. 2021, № 4, С. 31-36. https://journal-vjhr.sk/wp-content/uploads/2021/11/VJHR_4_2021.pdf
10. Берназюк Ян. Національні та міжнародні стандарти протидії зловживанню процесуальними правами під час вирішення публічно-правових спорів // Право і суспільство № 5/2021 С. 301-314
http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2021/5_2021/44.pdf
11. Берназюк Ян. Офіційне з'ясування всіх обставин у справі як спеціальний принцип адміністративного судочинства
https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2022_11_04_Bernazuk.pdf

Верховний
Суд

Дякую за увагу!